

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA BRANILACA I
ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA**

Sarajevo, april 2017. godine

RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

U cilju implementacije presude Ustavnog suda Federacije BiH broj: U-22/04 od 04.05.2005. godine, koja je objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj 44/05 i presude Ustavnog suda Federacije BiH broj: U-8/13 od 01.10.2013. godine koja je objavljena u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj 95/13, a imajući u vidu činjenicu da nije u pitanju složen i obiman zakon, predlažemo da se u skladu sa članom 172. stav (1) Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07 i 2/08) i članom 164. stav (1) Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03 i 21/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica donese po skraćenom postupku.

Drugi razlog je potreba hitnog izvršenja Preporuke Komiteta za ljudska prava UN, br. 1917/2009, 1918/2009, 1925/2009 i 1953/2010 u predmetu: Prutina, Zlatarac, Kozica i Čekić. Svojom preporukom Komitet za ljudska prava UN naložio je državi članici Bosni i Hercegovini da ukine obaveze za članove porodice da svoje nestale srodnike proglase mrtvim kako bi imali pravo na socijalne naknade ili bilo koji drugi oblik kompenzacije.

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA BRANILACA
I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA**

Član 1.

U Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10), čl. 2., 3. i 4. mijenjaju se i glase:

“ Član 2.

Braniocima, u smislu ovog zakona smatraju se pripadnici Armije Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatskog vijeća obrane i policije nadležnog organa unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Oružane snage), a koji su učestvovali u odbrani suvereniteta i cjelovitosti Bosne i Hercegovine (početak agresije na općinu Ravno), od 18.09.1991. do 23.12.1996. godine, odnosno do prestanka neposredne ratne opasnosti i koji je demobiliziran rješenjem nadležnog vojnog organa, kao i lice koje je učestvovalo u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine.

Dobrovoljcem, u smislu ovog zakona, smatra se pripadnik vojnih jedinica koji je učestvovao u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu od 18.09.1991. do 09.04.1992. godine, kao i drugo lice koje nije bilo vojni obveznik u vrijeme dobrovoljnog stupanja u Oružane snage i ostalo neprekidno u jedinicama do kraja rata ili je ranije demobiliziran od nadležnog vojnog organa.

Organizatorom otpora, u smislu ovog zakona, smatra se lice koje je organizovalo i rukovalo u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine, najmanje 100 dana, u periodu od 18.09.1991. do 09.04.1992. godine, i uz to bilo pripadnik Oružanih snaga ili državnih organa ili institucija vezanih za odbranu Bosne i Hercegovine najmanje dvije godine, a čiji je status potvrđen od strane Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata-Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata.

Veteranom, u smislu ovog zakona, smatra se lice koje je stupilo u jedinice iz stava 1. ovog člana od 18.09.1991. do 31.12.1992. godine, i ostalo neprekidno do 23.12.1995. godine, ili ranije demobiliziran od nadležnog vojnog organa.

Pojmovi i definicije iz ovog člana koriste se i primjenjuju kod regulisanja prava i pogodnosti u svim oblastima i nivoima vlasti koja se tiču branilaca i članova njihovih porodica.

Član 3.

Ratni vojni invalid je državljanin Bosne i Hercegovine koji je, vršeći vojne dužnosti, druge dužnosti za ciljeve odbrane u sastavu Oružanih snaga, učestvujući u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu i pod uvjetima i okolnostima iz člana 2. stav 1. ovog zakona, zadobio ranu, povredu, bolest ili je vršenje dužnosti uticalo na pogoršanje bolesti, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%.

Ratni vojni invalid je i državljanin Bosne i Hercegovine koji je po naređenju ili nalogu nadležnog vojnog organa ili organa uprave nadležnog za poslove odbrane i državne sigurnosti, pod uvjetima i okolnostima iz stava 1. ovog člana, zadobio ranu, povredu, bolest ili pogoršanje bolesti, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%.

Ratni vojni invalid je i lice koje je u periodu i pod uvjetima i okolnostima iz st. 1. i 2. ovog člana bilo ratni zarobljenik i zadobilo ranu, povredu, bolest ili pogoršanje bolesti, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%.

Ratni vojni invalid je i stranac kod koga je nastupilo oštećenje njegovog organizma pod okolnostima i uvjetima iz st. 1., 2. i 3. ovog člana.

Ljekarska komisija kod utvrđivanja stepena invalidnosti u postupcima koji su u toku i postupcima u izvršenju sudskih presuda za ranjene i zarobljene pripadnike Oružanih snaga, kao i za lica sa područja na kojem je počinjen genocid koji je priznat od Međunarodnog suda u Haagu, bez obzira na osnov invaliditeta, koji su već ostvarili pravo i o čemu postoji medicinska dokumentacija u spisu predmeta, stepen invalidnosti neće se utvrđivati, u postupku provođenja Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj:82/09), manje od 20% - X grupe.

Mirnodopski vojni invalid je lice koje je u miru bez namjere, vršeći vojnu dužnost, zadobilo ranu ili povredu, pa je zbog toga nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%, odnosno kod kojeg je usljed bolesti ili pogoršanja bolesti nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 60% u periodu od 24.12.1996. godine do 01.01.2006. godine, i to:

- vojno lice na služenju obaveznog vojnog roka,
- pitomac u vojnoj školi,
- pripadnik rezervnog sastava za vrijeme vojne dužnosti.

Član 4.

Porodica poginulog, umrlog, nestalog branioca je porodica lica koje je poginulo, umrlo, nestalo pod uvjetima i okolnostima iz člana 2. i člana 3. st. 1., do 4. ovog zakona, odnosno umrlog do 23.12.1996. godine od posljedica rane, povrede, bolesti ili pogoršanja bolesti zadobijene pod uvjetima i okolnostima iz člana 2. i člana 3. st.1.do 4.ovog zakona.

Porodica poginulog ili umrlog lica iz člana 3. stav 6. ovog zakona ostvaruje određena prava pod uvjetima i na način koji važi za porodicu umrlog ratnog vojnog invalida.”

Član 2.

U članu 8. stav 2. briše se.

Član 3.

Član 8a. briše se.

Član 4.

U članu 19. stav 2. briše se.

Član 5.

Član 19a. briše se.

Član 6.

U članu 21. stav 4. briše se.
Dosadašnji st. 5., 6., 7. i 8. postaju st. 4., 5., 6. i 7.

Član 7.

U članu 34. stav 3. riječi: "15 dana " zamjenjuju se riječima: " 30 dana".

Član 8.

U članu 36. stav 1. tačka 1. mijenja se i glasi:
"1. lica koja su samovoljno, bez dopuštenja nadležne komande napustila
jedinicu Oružanih snaga u bilo kojem razdoblju."

Iza stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:
"Revizorski tim za koordinaciju će izvršiti kontrolu svih uvjerenja na osnovu kojih
su ostvarena prava na ličnu ili porodičnu invalidninu lica osuđenih za djela iz
stava 1. tačka 1., 2., i 3".

Član 9.

Član 43. mijenja se i glasi:

" Član 43.

Utvrđivanje da je rana ili povreda zadobijena pod okolnostima iz člana 3. ovog zakona, kao i utvrđivanje da je lice od kojeg članovi porodice izvode prava, prema odredbama ovog zakona, poginulo, umrlo ili nestalo pod okolnostima iz člana 3. ovog zakona, vrši se dokaznim sredstvima iz člana 44. ovog zakona.

Okolnosti stradanja iz čl.3. i 4. ovog zakona mogu se dokazivati u upravnom postupku u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku, ukoliko je vojna dokumentacija uništena zbog ratnih dejstava, odnosno ukoliko Arhivski depo Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine/Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine ne raspolaže podacima o konkretnoj vojnoj jedinici.

Upravni postupak iz stava 2. ovog člana po zahtjevu stranke vodi nadležni prvostepeni organ za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze.

Protiv rješenja odnosno zaključka nadležnog organa iz stava 3. ovog člana može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana prijema rješenja odnosno zaključka.

Žalba se podnosi Federalnom ministarstvu putem prvostepenog organa.

Rješenje iz stava 4. ovog člana podliježe reviziji. Prvostepena rješenja kojima je zahtjev odbijen ne podliježu reviziji.

Reviziju vrši Federalno ministarstvo u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.

U vršenju revizije na prvostepeno rješenje može se dati saglasnost, prvostepeno rješenje može se izmijeniti, poništiti ili ukinuti i drugačije riješiti upravnu stvar ili predmet vratiti prvostepenom organu na ponovni postupak.

Žalba i revizija odlažu izvršenje rješenja, odnosno upis utvrđenih činjenica u vojne evidencije.

Ako je protiv prvostepenog rješenja izjavljena žalba, o žalbi i reviziji rješava se istim rješenjem."

Član 10.

U članu 44. iza riječi: “vojne dokumentacije” dodaju se riječi: “ili pravosnažnog rješenja donesenog u skladu sa odredbama člana 43. ovog zakona.”

Član 11.

Član 45. mijenja se i glasi:

“Član 45.

Utvrđivanje da je bolest nastupila ili se pogoršala pod okolnostima iz člana 3. ovog zakona, vrši Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja na osnovu pregleda i na osnovu medicinske dokumentacije o liječenju iz ratnog perioda ili iz perioda od 90 dana od dana otpuštanja iz Oružanih snaga.”

Član 12.

Iza člana 55. dodaju se novi čl.55a. i 55b. koji glase:

„Član 55a.

U svrhu jačanja časti, ugleda i dostojanstva branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, radi poštivanja principa transparentnosti isplata naknada iz budžeta korisnicima prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite, kao i radi bržeg i efikasnijeg ostvarivanja prava branilaca i članova njihovih porodica, Federalno ministarstvo će uspostaviti jedinstveni registar koji se sastoji od popisa branilaca i popisa korisnika prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite koja se finansiraju iz federalnog budžeta.

Jedinstveni registar predstavlja skup podataka iz člana 2. ovog zakona, skup podataka o korisnicima prava, kao i obradu podataka o svim braniocima i novčanim i drugim primanjima po osnovu pripadnosti branilačkoj populaciji.

Federalno ministarstvo će učiniti javno dostupnim u elektronskom obliku, podatke o demobiliziranim braniocima iz člana 2. ovog zakona, kako slijedi:

- Prezime, ime jednog roditelja, ime , godina i mjesto rođenja, općina prebivališta;
- Spol;
- Status - branilac, veteran, dobrovoljac, organizator otpora, učesnik rata i dr.;
- Ukupan broj dana učešća u odbrambeno-oslobodilačkom ratu;
- Pripadnost A RBiH ili pripadnost HVO-e;
- Pripadnost Ministarstvu unutrašnjih poslova ili Ministarstvu odbrane

Federalno ministarstvo će učiniti javno dostupnim u elektronskom obliku podatke o korisnicima prava, kako slijedi:

- Prezime, ime jednog roditelja, ime, godina i mjesto rođenja, općina, kanton, putem kojih ostvaruje novčane naknade;
- Pravo koje ostvaruje i novčani iznos sredstava (mjesečni ili jednokratno);
- Za korisnike prava koji nisu branioci pored podataka iz stava 4. al. 1.i 2. ovog člana, bit će javno dostupni i podaci iz stava 3. ovog člana o poginulom, umrlom ili nestalom braniocu po osnovu kojeg koristi pravo.

U slučaju postojanja dva ili više lica s istim imenom, istim imenom oca i istim prezimenom, istom godinom rođenja i mjestom rođenja, bit će dostupan i dan i mjesec rođenja.

Podaci iz st. 3. i 4. ovog člana bit će javno dostupni kao integralna cjelina, na način da će popis demobiliziranih branilaca sadržavati podatke o pravima koja koriste ili su koristili.

Član 55b.

Kantoni će svojim propisima urediti pitanje uspostave registra korisnika prava iz člana 7. i čl. 26 do 31. ovog zakona i drugih prava koja branioci i članovi njihovih porodica ostvaruju ili su ostvarili po propisima kantona i općina, kao i pitanje objave podataka korisnika dopunskih prava branilaca i članova njihovih porodica koja se isplaćuju ili su isplaćena iz budžeta kantona i općina.

Federalno ministarstvo, elektronskom razmjenom podataka sa drugim federalnim organima, ustanovama i institucijama, kantonalnim organima, općinskim organima i nadležnim organom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, će uspostaviti jedinstveni registar korisnika prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite na svim nivoima vlasti u Federaciji i u Brčko distriktu.

Federalni ministar će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti pravilnik kojim će se pobliže urediti uslovi, način i postupak, razmjena podataka, kao i druga pitanja koja se odnose na uspostavu jedinstvenog registra i objavu podataka iz jedinstvenog registra.“

Član 13.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.

O B R A Z L O Ž E N J E

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA BRANILACA I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA

I - USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III.2.e), u vezi sa članom III.3.(3), Ustava Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, broj: 1/94), prema kome Federalna vlast, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine, ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone u oblasti socijalne politike.

Dakle, imajući u vidu citiranu ustavnu odredbu, federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone i druge propise koji su obavezujući na području cijele Federacije, svake od propisanih zajedničkih nadležnosti i bez prethodne saglasnosti kantona.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, prevashodno je izvršenje presuda Ustavnog suda Federacije BiH, broj: U-22/04 i U-8/13, kojim je Ustavni sud Federacije BiH utvrdio da član 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 70/07), te čl.2., 3., 4. i član 36.tačka 1. i čl.43. i 45. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica (“Službene novine Federacije BiH”, br. 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10), nisu u skladu sa Ustavom Federacije BiH.

Nadalje, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata/Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata od Komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH je dobilo dopis u kojem se navodi da je Komitet za ljudska prava UN dao preporuku (predmet Prutina i dr.): ”da se ukine obaveza za članove porodica da svoje nestale srodnike proglašavaju mrtvim kako bi imali pravo na socijalne naknade ili bilo koji drugi oblik kompenzacije”, koja se odnosi na član 21. stav 4. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Javnost, a prevashodno udruženja i udruge koja okupljaju pripadnike branilačke populacije traže od zakonodavne i izvršne vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, da se upostavi i objavi Jedinostveni registar branilaca i korisnika prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite. Jedan od zahtjeva iz Rezolucije koju su podnijeli predstavnici demobilisanih branilaca je i pitanje javne dostupnosti podataka branilaca i korisnika prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite.

Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na 21.sjednici održanoj 05.06.2014. godine donio Zaključke koji se odnose na oblast branilačko-invalidske zaštite a koji su objavljeni u „Službenim novinama Federacije BiH”, broj 49/14. Jedan od zaključaka odnosi se da se zakonom uredi uspostava jedinstvenog registra branilaca i korisnika prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite.

III-POJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

Članom 1.-Date su definicije ko se smatra braniocem, organizatorom otpora, dobrovoljcem, veteranom odbrambeno-oslobodilačkog rata jer su ti pojmovi proglašeni

neustavnim presudom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-22/04. Propisani su uslovi pod kojim se stiče status ratnog vojnog invalida, kao i uslovi pod kojima se stiče status mirnodopskog vojnog invalida. Data je definicija porodice poginulog, umrlog ili nestalog branioca i porodice umrlog vojnog invalida.

Članom 2.do 5. brisane su odredbe koje su se odnosile na prihodovni cenzus koji je bio uslov za isplatu lične ili porodične invalidnine. Ovo iz razloga jer se isti nije primjenjivao zbog nedonošenja Zakona o prihodovnom cenzusu koji je bio uslov da se primjenjuju odredbe člana 8. stav 2., člana 8a, člana 19. stav 2. i člana 19a. Imajući u vidu da je Ustavni sud Federacije BiH svojom presudom U-11/12 odlučio da su neustavne odredbe o prihodovnom cenzusu za dobitnike ratnih priznanja i odlikovanja, shodno tome predlaže sei brisanje odredbi o prihodovnom cenzusu za ratne vojne invalide i porodice šehida i poginulih boraca.

Član 6.—U cilju provođenja Preporuke Komiteta za ljudska prava UN, broj: 1917/2009, 1918/2009, 1925/2009 i 1953/2010 u predmetu: Prutina, Zlatac, Kozica i Čekić, u članu 21. brisana je odredba stava 4. prema kojoj su članovi porodice nestalog branioca bili dužni da nestalog branioca proglase umrlim kako bi imali pravo na socijalne naknade ili bilo koji drugi oblik kompenzacije.

Član 7.—U stavu 3. člana 34. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica rok od 15 dana za pokretanje postupka po nastaloj promjeni zamjenjuje se rokom od 30 dana, jer to nije objektivan rok u kome prvostepeni organ treba da donese rješenje.

Član 8.- Smatra se nespornim i u komparativnom pravu općeprihvaćenim principom da dezertirima ne pripadaju prava koja se daju pripadnicima vojnih jedinica iz kojih su dezertirali. Iz tih razloga u članu 36. stav 1 tačka 1. mijenja se, pa po ovom zakonu ne mogu ostvariti prava lica koja su samovoljno, bez dopuštenja nadležne komande, napustila jedinicu OS u bilo kojem razdoblju, uređen je i stav 2. kao obaveza Revizorskog tima za koordinaciju da izvrši kontrolu uvjerenja po osnovu kojih su ostvarili pravo na ličnu ili porodičnu invalidninu, lica osuđena za krivična djela iz stava 1. tačka 1.,2. i 3. (radi se o Timu za koordinaciju iz Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti branilačko- invalidske zaštite).

Član 9.—U skladu sa Presudom Ustavnog suda Federacije BiH, broj: U-8/13, propisana je mogućnost dokazivanja činjenica okolnosti stradanja u upravnom postupku.

Članom 10.-Dopunjen je član 44. Zakona, u smislu da se pored vojne dokumentacije uvjerenje se izdaje i na osnovu pravosnažnog rješenja donesenog u skladu sa članom 43. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Članom 11.-Propisano je da utvrđivanje da je bolest nastupila ili se pogoršala pod okolnostima iz člana 3. ovog zakona, vrši Institut za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.

Članom 12.- Propisano je da će Federalno ministarstvo, u svrhu jačanja časti, ugleda i dostojanstva branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata i radi poštivanja principa transparentnosti isplata naknada iz budžeta, kao i radi bržeg i efikasnijeg ostvarivanja prava branilaca i članova njihovih porodica, uspostaviti Jedinostveni registar branilaca i korisnika prava, te učiniti javno dostupnim određene podatke koji se odnose na demobilizirane braniocima kao i podatke o korisnicima prava na naknade iz federalnog budžeta, pravo koje ostvaruje kao i novčani iznos sredstava, mjesečni ili jednokratno. Data je definicija jedinstvenog registra i taksativno nabrojani podaci koji će biti javno dostupni. Nadalje, propisano je da će biti javno dostupni kao integralna cjelina podaci o demobiliziranim braniocima i podaci o korisnicima prava pripadnika branilačke populacije, na način da će popis demobiliziranih branilaca sadržavati podatke o pravima koje koriste ili su koristili.(član 55a.).

U članu 55b. propisuje se da će kantoni svojim propisima urediti pitanje uspostave registra korisnika prava iz člana 7. i čl. 26 do 31. ovog zakona i drugih prava koja

branioci i članovi njihovih porodica ostvaruju ili su ostvarili po propisima kantona i općina , kao i pitanje objave podataka korisnika dopunskih prava branilaca i članova njihovih porodica koja se isplaćuju ili su isplaćena iz budžeta kantona i općina. Pored toga propisana je i razmjena podataka između Federalnog ministarstva, drugih federalnih organa, ustanova i institucija i kantonalnih organa i nadležnim organom Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Federalni ministar će donijeti pravilnik kojim će urediti uslove, način i postupak kao i druga pitanja u vezi sa uspostavom jedinstvenog registra i objavom podataka popisa branilaca i korisnika prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite.

Članom 13.-Propisano je da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

IV-FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za provođenje ovog zakona u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.